

บทที่ 1

บทนำ

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

พระราชบัญญัติการศึกษา พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 โดยระบุถึงแนวทางการจัดการศึกษาที่ต้องยึดแนวทางว่า ผู้เรียนทุกคนมีความสามารถเรียนรู้และพัฒนาตนเองได้ และถือว่าผู้เรียนมีความสำคัญที่สุด ซึ่งมีสถานศึกษาเป็นสถาบันทางการศึกษาที่วางรากฐานความคิด และความประพฤติของวัยรุ่น ปลูกฝังคุณธรรม จริยธรรมให้แก่พลเมืองของชาติการศึกษา จึงมุ่งเน้นให้ผู้เรียนมีความรู้ทั้งทางด้านวิชาการ และวิชาชีพที่เหมาะสมกับวัยความต้องการ ความสนใจ และความถนัดของนักเรียน (กระทรวงศึกษาธิการ, 2545 : 44) โดยต้องเป็นไปเพื่อพัฒนาคนให้เป็นคนที่สมบูรณ์เป็นทั้งคนเก่ง คนดี และสามารถดำรงตนให้อยู่ในสังคมได้อย่างมีความสุข รวมถึงพระราชบัญญัติต่างๆ ที่เกี่ยวข้อง ส่งผลให้กระทรวงศึกษาธิการต้องจัดระบบและปรับเปลี่ยนโครงสร้างการบริหารเป็น 5 องค์กรหลัก ทั้งนี้เพราะต้องการให้การบริหารจัดการศึกษามีความคล่องตัวและสถานศึกษาทุกระดับมีอิสระในการจัดการศึกษาได้มากขึ้น คนไทยทุกคนได้รับการพัฒนาให้ทันต่อกระแสโลกาภิวัตน์ในสาขาที่เป็นความต้องการของประเทศ ตามความสามารถและศักยภาพของแต่ละคนตามแนวคิด "คนเป็นศูนย์กลางของการพัฒนา"

สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ เป็นหน่วยงานทางการศึกษาหลักที่รับผิดชอบในการผลิตและพัฒนากำลังคนระดับฝีมือ ระดับเทคนิค และระดับเทคโนโลยี (สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา, 2551) เพื่อเตรียมกำลังคนด้านอาชีพ เข้าสู่ตลาดแรงงาน เนื่องจากกำลังคนที่มีคุณภาพจะสามารถขับเคลื่อนเศรษฐกิจของประเทศ ให้มีศักยภาพในการแข่งขันได้ ตามนโยบายการเตรียมความพร้อมกำลังคนรองรับการเปลี่ยนแปลงตามแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 11 (พ.ศ. 2555-2559) ได้กำหนดยุทธศาสตร์ในการบริหารจัดการ 2555 (สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา, 2555) ในการบริหารจัดการอาชีวศึกษาที่มี **วิสัยทัศน์** ดังนี้ "สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา เป็นผู้นำในการจัดการศึกษาสายอาชีพ เพื่อเป็นพลังขับเคลื่อนเศรษฐกิจ และสังคม เพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขันของประเทศ และภูมิภาค" และมี **พันธกิจ** ในการพัฒนาอาชีวศึกษาคือ 1) จัด ส่งเสริมและพัฒนาการอาชีวศึกษาและการฝึกอบรมวิชาชีพให้มีคุณภาพ และได้มาตรฐาน 2) ยกกระดับคุณภาพและมาตรฐานกำลังคนสายอาชีพเข้าสู่สากล 3) ขยาย

โอกาสทางการศึกษาสายอาชีพอย่างทั่วถึง ต่อเนื่อง เสมอภาค และเป็นธรรม 4) เป็นแกนกลางในการจัดการอาชีวศึกษาและฝึกอบรมวิชาชีพ ระดับฝีมือ เทคนิค และเทคโนโลยีของประเทศ 5) สร้างเครือข่ายความร่วมมือให้ทุกภาคส่วนมีส่วนร่วมในการพัฒนาการจัดการอาชีวศึกษาและการฝึกอบรมวิชาชีพ 6) วิจัย สร้างนวัตกรรม จัดการองค์ความรู้เพื่อการพัฒนาอาชีพและคุณภาพชีวิตของประชาชน 7) ส่งเสริม/พัฒนา ครูและบุคลากรอาชีวศึกษาเพื่อความเป็นเลิศ มั่นคง และ ก้าวหน้าในวิชาชีพ

สถานศึกษาในกลุ่มของวิทยาลัยเกษตรและเทคโนโลยี ในสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา มีหน้าที่รับผิดชอบให้การศึกษาด้านวิชาชีพในสาขาวิชาเกษตร เพื่อสนองความต้องการของผู้เรียนและตลาดแรงงาน เน้นฝึกฝนความรู้ทั้งด้านทฤษฎี และปฏิบัติ ฝึกทักษะให้เกิดความชำนาญจนสามารถประกอบอาชีพได้ ตลอดทั้งปลูกฝังคุณธรรมจริยธรรม ปลูกจิตสำนึกและค่านิยมที่ดีในการทำงาน ซึ่งหนึ่งในการพัฒนาผู้เรียน คือ กระบวนการพัฒนาผู้เรียน และในส่วนของการบริหารงานกิจการนักเรียน นักศึกษาในสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา มีการพัฒนาโดยใช้กิจการนักเรียนนักศึกษา ทั้งด้าน การแนะแนว งานกิจกรรมนักเรียนนักศึกษา งานครูที่ปรึกษา งานปกครอง งานสวัสดิการนักเรียนนักศึกษา และงานโครงการพิเศษและบริการชุมชน สถานศึกษาได้มีการจัดทำกิจกรรมต่างๆ ภายในสถานศึกษา ที่มีความแตกต่างกันไปตามบริบทของสถานศึกษา แต่สภาพการบริหารจัดการอาชีวศึกษายังคงมีปัญหาในด้านพฤติกรรมของนักเรียนนักศึกษาอาชีวศึกษา (นงลักษณ์ ใจฉลาด, 2556 : 2) ได้กล่าวโดยสรุปว่า ในการบริหารกิจการและกิจกรรมนักเรียนนักศึกษา เป็นการบริหารงานของสถานศึกษาเพื่อช่วยให้นักเรียนนักศึกษา ได้ปรับการใช้ชีวิตให้เข้ากับบริบทของสถานศึกษา ทั้งรูปแบบการจัดการเรียนการสอน การวางแผนชีวิต การฝึกทักษะ การพัฒนาสุขภาพ การใช้ชีวิตในหอพัก การป้องกันภัยจากตนเองในสังคม และความปลอดภัยในการดำรงชีวิต มุ่งเน้นให้ผู้เรียนเป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ทุกด้าน สามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุข ส่งผลให้มีประสิทธิภาพและเกิดประโยชน์สูงสุดแก่สถานศึกษา และต่อผู้เรียน รวมถึงบรรลุความมุ่งหมาย วัตถุประสงค์ ของการจัดการศึกษาให้มีประสิทธิภาพและประสิทธิผลสูงขึ้น ตามแนวคิดของ เพ็ญศรี ช่อพฤษา (2543) ได้ศึกษาปัญหาในการปฏิบัติงานกิจการนักเรียนพบว่า ปัญหาสูงสุดของการดำเนินงานกิจการนักเรียนนักศึกษา คือ ขาดการประเมินจัดกิจกรรมนักเรียนแต่ละกิจกรรม (ศิริรักษ์ นาคพงศ์, 2547 : 99-100) ได้กล่าวกล่าวโดยสรุปว่า การบริหารงานกิจการนักเรียนส่วนใหญ่ขาดการสนับสนุนงบประมาณในการจัดกิจกรรมและความจริงจังในการนิเทศ กำกับ ติดตามงาน ส่งฯ พุ่มพวง(2548) กล่าวว่าปัญหาการดำเนินงานเรียงลำดับจากมากไปหาน้อยคือ ด้านการเตรียมการวางแผนการดำเนินงาน ด้านการปฏิบัติตามแผน และด้านการกำกับ ติดตาม ประเมินการรายงาน ครูขาดความเข้าใจเกี่ยวกับการจัดการ แนวทาง วิธีในการดำเนินงาน (โสมฉาย กาศโอสถ, 2554 : 5) ได้กล่าวโดยสรุปไว้ว่า การบริหารกิจการนักเรียนตั้งแต่อดีตจนถึงปัจจุบันยังขาดความชัดเจนเกี่ยวกับโครงสร้างของ

รูปแบบ รวมถึงองค์ประกอบของรูปแบบการบริหารทั้งในด้านองค์คณะบุคคลที่ควรเข้ามามีส่วนร่วมในการบริหารและขอบข่ายงานกิจการนักเรียนที่ยังไม่ชัดเจนเกี่ยวกับกิจกรรมที่จัดในสถานศึกษา รวมถึงด้านกระบวนการบริหารกิจการนักเรียนที่ไม่มีแนวทางที่ชัดเจนเป็นรูปธรรมซึ่งในปัจจุบันนี้ขึ้นอยู่กับสถานศึกษาแต่ละแห่งเป็นผู้กำหนดขึ้นเอง ดังนั้นรูปแบบที่จะดำเนินการจึงเป็นเรื่องของแต่ละสถานศึกษาจึงก่อให้เกิดปัญหาเกี่ยวกับสถานศึกษา ส่งผลต่อความเชื่อมโยงระหว่างผู้มีส่วนเกี่ยวข้องของทุกฝ่ายทั้งในสถานศึกษาและภายนอกของสถานศึกษา ในการพัฒนาผู้เรียนให้เกิดคุณลักษณะอันพึงประสงค์ดังจะเห็นได้จากปัญหาพฤติกรรมต่างๆของเด็กนักเรียนในสังคมปัจจุบัน พรหมสวัสดิ์ ทิพย์คงคา (2553) ได้เสนอแนะโดยสรุปว่า สถานศึกษาอาจต้องปรับปรุงการแนะแนวและการให้คำปรึกษา เพื่อกระตุ้นให้นักเรียนอยากเรียน หรืออาจเกิดจากปัญหาจากเศรษฐกิจครอบครัวของตัวเด็กนักเรียน สถานศึกษาควรพิจารณาให้ความช่วยเหลือ เช่นการจัดตั้งกองทุน นอกจากนี้ควรจัดทำฐานข้อมูลการประกอบอาชีพของศิษย์เก่าเพื่อนำไปปรับปรุงหลักสูตรและกิจกรรมการเรียนการสอนเพื่อมุ่งสร้างความมั่นใจให้กับผู้ประกอบการ ผู้ปกครองนักเรียน นักศึกษาซึ่งชี้ให้เห็นว่าระบบการบริหารกิจการนักเรียนนักศึกษาในสถาบันอาชีวศึกษาไม่เหมาะสมกับในสภาพปัจจุบันแม้จะมีการปรับปรุงระเบียบบริหารสถานศึกษาอาชีวศึกษา ทั้งกำหนดบทบาทและโครงสร้างในการบริหารไว้ชัดเจนแต่กระบวนการบริหารยังไม่มีการกำหนดไว้ชัดเจน

จากความสำคัญและปัญหาดังกล่าวข้างต้น ชี้ให้เห็นว่าการบริหารจัดการงานกิจการนักเรียน นักศึกษา มีความสำคัญต่อกระบวนการพัฒนาผู้เรียน หากมีแนวทางการพัฒนาการบริหารงานดังกล่าวอย่างเป็นระบบ อาจนำมาซึ่งแนวทางในการลดปัญหาที่เกิดขึ้นกับผู้เรียนในสังกัดคณะกรรมการการอาชีวศึกษา ผู้วิจัยในฐานะเป็นบุคลากรในสังกัดวิทยาลัยเกษตรและเทคโนโลยี จึงมีความสนใจจะศึกษาปัญหาและแนวทางการพัฒนาการบริหารงานกิจการนักเรียน นักศึกษาของวิทยาลัยเกษตรและเทคโนโลยี สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา โดยยึดหลักทางการบริหารเชิงคุณภาพ เพื่อเป็นข้อมูลสำหรับนำมาใช้เป็นแนวทางในการบริหารงานกิจการนักเรียนนักศึกษา ให้มีประสิทธิภาพมากขึ้น

จุดมุ่งหมายของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาปัญหาการบริหารงานกิจการนักเรียน นักศึกษา ของวิทยาลัยเกษตรและเทคโนโลยี สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา
2. เพื่อศึกษาแนวทางการพัฒนาการบริหารงานกิจการนักเรียน นักศึกษา ของวิทยาลัยเกษตรและเทคโนโลยี สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา

ขอบเขตของการวิจัย

เพื่อให้การดำเนินงานวิจัยเรื่อง การศึกษาปัญหาและแนวทางการพัฒนาการบริหารงานกิจการนักเรียนนักศึกษา ของวิทยาลัยเกษตรและเทคโนโลยี สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา ผู้วิจัยจึงกำหนดขั้นตอนการดำเนินงานวิจัยเป็น 2 ขั้นตอนดังนี้

ขั้นตอนที่ 1 การศึกษาปัญหาการบริหารงานกิจการนักเรียน นักศึกษาของวิทยาลัยเกษตรและเทคโนโลยี สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา

1. ขอบเขตด้านเนื้อหา

การวิจัยครั้งนี้เป็นการศึกษาปัญหาการบริหารงานกิจการนักเรียน นักศึกษา วิทยาลัยเกษตรและเทคโนโลยี สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา ในส่วนของ ขอบข่ายงานกิจการนักเรียนนักศึกษา 6 ด้านได้แก่ 1) งานกิจกรรมนักเรียน นักศึกษา 2) งานครูที่ปรึกษา 3) งานปกครอง 4) งานแนะแนวอาชีพและจัดหางาน 5) งานสวัสดิการนักเรียน นักศึกษา และ 6) งานโครงการพิเศษและบริการชุมชน

2. ขอบเขตด้านประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

2.1. ประชากร ได้แก่ ผู้ที่ปฏิบัติงานในวิทยาลัยเกษตรและเทคโนโลยี สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษาจำนวน 44 วิทยาลัย ประกอบด้วย 1) ผู้อำนวยการวิทยาลัยเกษตรและเทคโนโลยี 2) รองผู้อำนวยการฝ่ายพัฒนากิจการนักเรียน นักศึกษา 3) ครูหัวหน้างานกิจการนักเรียนนักศึกษา 4) ครูผู้ปฏิบัติหน้าที่งานกิจการนักเรียนนักศึกษา

2.2. กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ ผู้ที่ปฏิบัติงานในวิทยาลัยเกษตรและเทคโนโลยี สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษาจำนวน 40 วิทยาลัย ประกอบด้วย 1) ผู้อำนวยการวิทยาลัยเกษตรและเทคโนโลยี 2) รองผู้อำนวยการฝ่ายพัฒนากิจการนักเรียน นักศึกษา 3) ครูหัวหน้างานกิจการนักเรียนนักศึกษา 4) ครูผู้ปฏิบัติหน้าที่งานกิจการนักเรียนนักศึกษา จำนวนทั้งสิ้น 240 คน

3. ตัวแปรที่ศึกษา

ตัวแปรที่ศึกษาคือ สภาพปัญหาการบริหารงานกิจการนักเรียน นักศึกษา ของวิทยาลัยเกษตรและเทคโนโลยี สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษาตามระเบียบสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษาว่าด้วยการบริหารสถานศึกษา (2552 : 4) การบริหารงานกิจการนักเรียน นักศึกษา 6 ด้าน ประกอบด้วย 1) งานกิจกรรมนักเรียนนักศึกษา

2) งานครูที่ปรึกษา 3) งานปกครอง 4) งานแนะแนวอาชีพและจัดหางาน 5) งานสวัสดิการนักเรียนนักศึกษา และ 6) งานโครงการพิเศษและบริการชุมชน

ขั้นตอนที่ 2 การศึกษาแนวทางการพัฒนาการบริหารงานกิจการนักเรียน นักศึกษา ของวิทยาลัยเกษตรและเทคโนโลยี สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา โดยมีรายละเอียดประกอบดังนี้

1. ขอบเขตด้านเนื้อหา

การวิจัยครั้งนี้เป็นการศึกษาแนวทางการพัฒนาการบริหารงานกิจการนักเรียน นักศึกษา วิทยาลัยเกษตรและเทคโนโลยี สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา

2. ขอบเขตด้านกลุ่มผู้ให้ข้อมูล

กลุ่มผู้ให้ข้อมูลได้แก่ผู้บริหารฝ่ายพัฒนากิจการนักเรียนนักศึกษาจำนวน 4 คน ครูหัวหน้างานกิจการนักเรียนนักศึกษา จำนวน 4 คน และผู้ทรงคุณวุฒิทางการศึกษาจำนวน 3 คน รวมทั้งสิ้นจำนวน 11 คน โดยใช้วิธีการเลือกแบบเจาะจง (Purposive Sampling)

3. ตัวแปรที่ศึกษา

ตัวแปรที่ศึกษาคือ แนวทางการพัฒนาการบริหารงานกิจการนักเรียน นักศึกษา ของวิทยาลัยเกษตรและเทคโนโลยี สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา ได้มาจากสภาพปัญหาการบริหารงานกิจการนักเรียน นักศึกษาของวิทยาลัยเกษตรและเทคโนโลยี สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษาโดยเลือกสภาพข้อที่มีปัญหาค่าเฉลี่ยสูงสุดทั้งในภาพรวมและข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดรายด้านทุกด้านนำมาหาแนวทางในการพัฒนาการบริหารงานกิจการนักเรียน นักศึกษา โดยวิธีการสัมภาษณ์ผู้ทรงคุณวุฒิ

นิยามศัพท์เฉพาะ

1. **ปัญหาการบริหารกิจการนักเรียนนักศึกษา** หมายถึง อุปสรรคหรือข้อบกพร่องในการปฏิบัติด้านงานกิจการนักเรียน นักศึกษาส่งผลให้การดำเนินงานไม่สามารถบรรลุตามวัตถุประสงค์ เป้าหมาย แผนงาน การดำเนินงาน การติดตามผลการดำเนินงาน และการปรับปรุงพัฒนางาน ในความรับผิดชอบของฝ่ายพัฒนากิจการนักเรียน นักศึกษา ตามระเบียบกรมอาชีวศึกษาว่าด้วยการบริหาร นักศึกษาสถานศึกษา พ.ศ. 2552 ทั้ง 6 งาน ได้แก่

1.1 **งานกิจกรรมนักเรียนนักศึกษา** หมายถึง งานที่เกี่ยวข้องกับการส่งเสริมและสนับสนุนการจัดตั้งกิจกรรมชมรมต่างๆ จัดตั้งและควบคุมดูแลองค์การวิชาชีพต่าง ๆ ขึ้นในจัดกิจกรรมที่เป็นประโยชน์แก่สถานศึกษา การควบคุมการดำเนินการจัดกิจกรรมลูกเสือเนตรนารีวิสามัญและนักศึกษาวิชาทหาร ส่งเสริมการกีฬา นันทนาการ และศิลปวัฒนธรรมในสถานศึกษา ดูแล และรับผิดชอบทรัพย์สินของสถานศึกษาที่ได้รับมอบหมาย

1.2 งานครูที่ปรึกษา หมายถึง เป็นงานที่เกี่ยวข้องกับการควบคุมดูแล ส่งเสริม การจัดทำ จัดเก็บ รวบรวมข้อมูลประวัติ ข้อมูลการเรียน และพฤติกรรมของนักเรียน นักศึกษา ส่งเสริม ประสานงานครูที่ปรึกษาให้คำปรึกษาแนะนำนักเรียน นักศึกษาเกี่ยวกับการเข้าร่วมกิจกรรมต่างๆ กำหนดรายวิชาในการลงทะเบียนเรียนให้ความคิดเห็นชอบแก่นักเรียน นักศึกษาและงานที่เกี่ยวข้องในการแก้ปัญหาต่าง ๆ ของนักเรียน นักศึกษา

1.3 งานปกครอง หมายถึง งานที่เกี่ยวข้องกับการดูแลนักเรียน นักศึกษา และผู้เข้ารับการฝึกอบรมให้อยู่ในระเบียบวินัย ตามที่กำหนดไว้ในกฎหมายระเบียบและ ข้อบังคับที่เกี่ยวข้องประสานงานกับครูที่ปรึกษา แผนกวิชาและหัวหน้างานในการแก้ปัญหาของ นักเรียน นักศึกษาและผู้เข้ารับการฝึกอบรมในสถานศึกษา ประสานงานกับพนักงานเจ้าหน้าที่ ส่งเสริมความประพฤตินักเรียน นักศึกษาและเจ้าหน้าที่จากหน่วยงานอื่นที่เกี่ยวข้อง และ ผู้ปกครองในการแก้ปัญหาความประพฤติของนักเรียน นักศึกษาป้องกันและปราบปรามยาเสพติดป้องกันและแก้ปัญหาคารวะและวิวาท การก่อความไม่สงบในสถานศึกษา

1.4 งานแนะแนวอาชีพและจัดหางาน หมายถึง เป็นงานที่เกี่ยวข้องกับการ ประชุมนิเทศและปัจฉิมนิเทศ นักเรียน นักศึกษาและผู้เข้ารับการฝึกอบรมเกี่ยวกับการเรียนการสอน ความประพฤติระเบียบวินัยและข้อบังคับ ดำเนินการงานกองทุนกู้ยืมเพื่อการศึกษาและจัดสรร ทุนเพื่อการศึกษาและการประกอบอาชีพ บริการให้ คำปรึกษาแนะแนวอาชีพ และจัดหางานแก่นักเรียน นักศึกษา

1.5 งานสวัสดิการนักเรียน นักศึกษา หมายถึง งานที่เกี่ยวข้องกับการ ให้บริการต่าง ๆ ภายในสถานศึกษา เช่น ร้านอาหาร น้ำดื่ม การทำบัตรประกันสุขภาพ การทำ ประกันอุบัติเหตุ การทำใบอนุญาตขับขี่ การขอใช้สิทธิลดค่าโดยสารและยานพาหนะต่าง ๆ การ ตรวจสุขภาพประจำปี และตรวจหาสารเสพติด ของนักเรียน นักศึกษาและ ให้บริการสุขภาพแก่นักเรียน นักศึกษา จัดการตรวจติดตามและควบคุมดูแลการเข้าพักรักษาตัวภายในและภายนอก สถานศึกษาให้เป็นไปตามระเบียบ จัดโรงอาหาร วางแผน จัดระบบและควบคุมดูแลการประกอบ อาหารและการให้บริการแก่นักเรียน นักศึกษา ให้ถูกต้องตามหลักโภชนาการที่ดี

1.6 งานโครงการพิเศษและบริการชุมชน หมายถึง งานที่เกี่ยวข้องกับการ จัดทำแผนปฏิบัติการฝึกอบรมและบริการวิชาชีพพร้อมกับแผนกวิชาและงานที่เกี่ยวข้อง เพื่อ กำหนดไว้ในแผนปฏิบัติการประจำปี ดำเนินการโครงการตามแนวพระราชดำริ โครงการ ฝึกอบรมและให้บริการวิชาชีพแก่ชุมชนและบุคคลทั่วไป โครงการฝึกอบรมและบริการวิชาชีพ เคลื่อนที่ร่วมกับจังหวัดท้องถิ่นและหน่วยงานอื่น ๆ ให้บริการที่ตอบสนองต่อชุมชนและสังคม ตามนโยบาย เผยแพร่องค์ความรู้ ทักษะวิชาชีพแก่ประชาชน เพื่อการมีงานทำ และประกอบ อาชีพดำเนินงาน ประสานงาน ป้องกัน และปราบปราม สารเสพติด งานแก้ปัญหา ป้องกันโรค เอดส์

2. การบริหารงานเชิงคุณภาพ หมายถึง กระบวนการดำเนินงานกิจการนักเรียน นักศึกษามีการดำเนินงานและขั้นตอนในการดำเนินงานตามรูปแบบวงจรคุณภาพ PDCA ซึ่งประกอบด้วย

2.1 การวางแผน (P - Plan) หมายถึง การกำหนดเป้าหมายด้วยการวิเคราะห์ สังเคราะห์วิธีการและกระบวนการให้บรรลุเป้าหมายการบริหารงานกิจการนักเรียน นักศึกษา ประกอบด้วย การศึกษาสภาพการบริหาร การกำหนดวัตถุประสงค์การบริหาร การกำหนดทิศทาง การบริหาร การกำหนดกลยุทธ์การบริหาร และกำหนดแผนปฏิบัติการของการบริหารงานใน ส่วนของงานกิจการนักเรียน นักศึกษา ได้แก่ งานกิจกรรมนักเรียน นักศึกษา งานครูที่ปรึกษา งานปกครอง งานแนะแนวอาชีพและจัดหางาน งานสวัสดิการนักเรียน นักศึกษา งานโครงการ พิเศษและบริการชุมชน เพื่อเป็นการคิดเตรียมการไว้ล่วงหน้าในการทำงานให้สำเร็จอย่างมี ประสิทธิภาพ บรรลุงานในส่วนนี้ของสถานศึกษา

2.2 การปฏิบัติตามแผน (D - Do) หมายถึง การปฏิบัติตามแผนให้บรรลุ เป้าหมายที่กำหนดไว้ประกอบด้วย การประสานงาน การจัดประชุมชี้แจงรายละเอียดของ วัตถุประสงค์ เป้าหมายกลยุทธ์ แผนปฏิบัติการปฏิบัติงานต่อผู้เกี่ยวข้อง รวมถึงการส่งเสริม สนับสนุนการปฏิบัติงานให้บรรลุเป้าหมายการบริหารงานกิจการนักเรียน นักศึกษา ได้แก่ งาน กิจกรรมนักเรียน นักศึกษา งานครูที่ปรึกษา งานปกครอง งานแนะแนวอาชีพและจัดหางาน งาน สวัสดิการนักเรียน นักศึกษา งานโครงการพิเศษและบริการชุมชน ผู้เกี่ยวข้องจะต้องดำเนินการ ตามแผนที่กำหนดไว้ให้เป็นไปตามลักษณะงาน ช่วงเวลาและความรับผิดชอบของแต่ละส่วน โดยผู้บริหารอาจจะต้องนิเทศ แนะนำ กำกับ ติดตาม หากพบปัญหาอุปสรรคอะไรก็คอยแนะนำ ช่วยเหลือ ให้งานทั้งปวงได้เป็นไปตามที่ตั้งความหวังไว้

2.3 การตรวจสอบประเมินผล (C - Check) หมายถึง การรวบรวมข้อมูลผล การดำเนินงานที่สอดคล้องกับตัวบ่งชี้ และนำมาเปรียบเทียบกับเป้าหมายที่มีการวางแผนไว้ ประกอบด้วย การติดตามผลการปฏิบัติงานทั้งเชิงปริมาณและเชิงคุณภาพ การรายงาน ผลสัมฤทธิ์ของการบริหารงานกิจการนักเรียน นักศึกษาในแต่ละงาน ได้แก่ งานกิจกรรมนักเรียน นักศึกษา งานครูที่ปรึกษา งานปกครอง งานแนะแนวอาชีพและจัดหางาน งานสวัสดิการ นักเรียน นักศึกษา งานโครงการพิเศษและบริการชุมชน โดยการเปรียบเทียบระหว่างสิ่งที่ คาดหวังไว้กับสิ่งที่ทำได้จริง ถ้าสิ่งที่ทำได้จริงมากกว่าที่คาดหวังแสดงว่าดี ประสบผลสำเร็จ แต่ ถ้าสิ่งที่ทำได้จริงน้อยกว่าที่คาดหวังก็แสดงว่าไม่ดี ต้องปรับปรุงแก้ไข การประเมินในขั้นตอนนี้ มุ่งที่จะได้ทราบสภาพการดำเนินงานจริงว่าเป็นอย่างไร จะต้องปรับปรุงแก้ไขหรือไม่ ผลจาก การประเมินจึงมุ่งเพื่อการพัฒนางานมากกว่าการจับผิดผู้ปฏิบัติ

2.4 การปรับปรุงงาน (A - Act) หมายถึง เป็นการนำผลจากการประเมินมาใช้ เป็นแนวทางปรับปรุงเพื่อพัฒนางานให้มีคุณภาพยิ่งขึ้น ประกอบด้วย การจัดประชุมวิเคราะห์ผล การดำเนินงานร่วมกันของผู้ที่เกี่ยวข้องเพื่อแสวงหาวิธีการดำเนินงานให้เหมาะสมและการเลือก

แนวทางการดำเนินงานที่เหมาะสมไปเป็นแนวทางในการบริหารงานกิจการนักเรียนนักศึกษาในแต่ละส่วนงานได้แก่ประกอบด้วย งานกิจกรรมนักเรียนนักศึกษา งานครูที่ปรึกษา งานปกครอง งานแนะแนวอาชีพและจัดหางาน งานสวัสดิการนักเรียนนักศึกษา งานโครงการพิเศษและบริการชุมชน

3. ผู้บริหารงานกิจการนักเรียน นักศึกษา หมายถึง ผู้อำนวยการ รองผู้อำนวยการฝ่ายพัฒนากิจการนักเรียนนักศึกษา และครู หัวหน้างานในฝ่ายพัฒนากิจการนักเรียนนักศึกษาของวิทยาลัยเกษตรและเทคโนโลยี สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา

4. วิทยาลัยเกษตรและเทคโนโลยี หมายถึง สถานศึกษาที่เปิดสอนวิชาชีพเกษตรกรรม ในระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ (ปวช.) และ ระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง (ปวส.) สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา

5. ครูผู้ปฏิบัติหน้าที่งานกิจการนักเรียนนักศึกษา หมายถึง ครูผู้ปฏิบัติหน้าที่การงานหรือกิจกรรมที่ต้องกระทำตามคำสั่งของผู้บังคับบัญชา หรือนโยบายของสถานศึกษา เพื่อให้เกิดผลดีต่อสถานศึกษา ตามตำแหน่งงาน อาชีพหรืองานวิชาชีพโดยอาศัยความรู้ถึง ความถูกต้อง และ ความเหมาะสม

6. แนวทางการพัฒนางานกิจการนักเรียน นักศึกษา หมายถึง ข้อมูลและข้อเสนอแนะของผู้ทรงคุณวุฒิ ที่ได้จากผลการศึกษาสภาพปัญหาการบริหารงานกิจการนักเรียน นักศึกษา ของวิทยาลัยเกษตรและเทคโนโลยี สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา ทำการวิเคราะห์หาข้อที่มีสภาพปัญหาค่าเฉลี่ยสูงสุด ทั้งในภาพรวมและรายด้านทุกด้านนำมาหาแนวทางในการพัฒนาการบริหารงานกิจการนักเรียน นักศึกษา โดยวิธีการสัมภาษณ์ผู้ทรงคุณวุฒิเพื่อเพิ่มศักยภาพ และประสิทธิภาพการบริหารงานกิจการนักเรียนนักศึกษาของวิทยาลัยเกษตรและเทคโนโลยี สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษาให้บรรลุตามวัตถุประสงค์และเป้าหมายที่กำหนดไว้

ประโยชน์ที่ได้จากการวิจัย

1. ได้ทราบถึงปัญหาการบริหารงานกิจการนักเรียน นักศึกษา ของสถานศึกษาในสังกัดวิทยาลัยเกษตรและเทคโนโลยี สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา

2. ได้แนวทางการพัฒนาการบริหารจัดการกิจการนักเรียน นักศึกษา ของสถานศึกษาในสังกัดวิทยาลัยเกษตรและเทคโนโลยี สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา ที่สามารถนำไปประยุกต์ใช้ให้สอดคล้องกับความต้องการและบริบทของสถานศึกษาในการบริหาร

3. ได้แนวทางในการกำหนดนโยบายและส่งเสริมสนับสนุนการพัฒนาการบริหารงานกิจการนักเรียน นักศึกษาของสถานศึกษาในสังกัดวิทยาลัยเกษตรและเทคโนโลยี สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา โดยสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษาสามารถนำผลจากการวิจัยไปประยุกต์ใช้สู่การปฏิบัติ เพื่อให้เกิดประโยชน์ในการบริหารงานกิจการนักเรียน นักศึกษา ที่มีประสิทธิภาพต่อไป